

OBRтни VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„OBRтни VESTNIK“
izhaja mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu ter
stane celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna šte. Din 2.—

Oficijelno glasilo »Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani« in »Splošne zveze
obrnih zadrug v Mariboru« ter slovenskih obrtnih društev v Sloveniji

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici
podružnici v Ljubljani 10.860

XI. letnik.

V Ljubljani, dne 15. junija 1928.

Št. 12.

Državne dobave.

Na občnem zboru Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani, ki se je vršil 20. maja t. l., se je razpravljalo tudi o državnih dobavah in se je soglasno odobril tozadevni referat in resolucija. Referat in resolucijo priobčujemo v sledečem:

«Državne dobave bi lahko pomenile v našem narodnem gospodarstvu važno postojanko. Milijonske vsote se izdajajo letno za nabavo potrebščin za državna in javna podjetja. Posamezne države skrbno negujejo svoj obrt, svojo trgovino in industrijo in vsa dela oddajajo domačim producentom in trgovcem. V tem se v obilni meri zrealizirajo državne in javne uprave za domačina.

Kako vse drugače pa je pri nas, kjer imamo glede državnih dobav povsem neurejene razmere. Spomnimo se samo na oddajo mizarskih pohištvenih del za našo narodno skupščino! Ta dela znašajo preko 20 milijonov dinarjev, pa je vlada sklenila, da dobavi opremo na račun reparacij. Vlada je tedaj popolnoma prezrla domači mizarski obrt in industrijo.

A ta primer, ki je karakterističen in ki bo vedno dokumentiral brezbržnost, da, celo zapostavljanje domačega producenta, pa ni edin v poglavju naših državnih dobav.

Vse večje dobave romajo proti mastnim provizijam v inozemstvo. Pa še za ono bore malo, kar ostane še doma, je postavila državna uprava take pogoje, da se domači obrtnik noče več spuščati v dela za državo.

Kljub ponovnim protestom vzdržujejo državna podjetja in zavodi obširne delavnice. Šušmarstvo se uganja v naših kaznilnicah. Če pa že obrtnik oferi za državno dobavo, obremeni državna uprava ponudbo s 100dinarskim kolekom. Kako srečen pa je šele obrtnik, ki dobi državno delo, pa mora čakati potem mesece in mesece na izplačilo zasluženega denarja. Državna uprava pri tem ne priznava zamudnih obresti, pač pa temeljito preišče obisti dobavitelja in zahteva kolkovano potrdilo, da ima plačane davke, da ima poravnane prispevke za delavsko zavarovanje. In če tega nima, zbogom zaslužek; davkarija izvede prisilno eksekucijo in vsota za delo izgine v nenasitni bisagi davkarije.

Da, državna uprava pozna obrtnika, ko je treba izterjati davek, le takrat ga prezre, — ko mu je treba pomagati!

Obrtništvo vsled tega zahteva:

1.) Obrtništvo najodločneje protestira proti oddajam javnih del v inozemstvo. Dobave naj se oddajo izven države le, če doma ni mogoče kriti potrebe. Inozemski dobavitelji bogatijo na račun našega obrta, trgovine in industrije, dasi državi ne plačujejo nikakih davkov.

2.) Ponovno je obrtništvo obsojalo vzdrževanje državnih delavnic, ki so leglo šušmarstva in ki odjedajo zaslužek legalnemu obrtniku. Še bolj pa obsoja vzdrževanje delavnic po kaznilnicah. Zahteva radi tega ponovno, da državna podjetja ukinejo delavnice do najpotrebnejših; delavnice v kaznilnicah pa naj se sploh odpravijo.

3.) Izkoriščanje obrtnika pomenja zahteva, da mora biti ponudba za državno dobavo kolkovana s kolekom za 100 Din. Obrtniku se s tem nalaga posredno davek, dasi ga mora zaračunati v čisto izgubo.

4.) Roki za vlaganje ponudb so prekratki in naj se podaljšajo vsaj na 14 dni.

5.) Državna uprava naj račune za dobavljeno blago izplača takoj, a vsaj toliko točno kakor izterjuje davke. Če pa tekom enega meseca po predložitvi računa ne izvrši plačila, naj prizna običajne

zamudne obresti, prav tako kakor jih mora odračunati obrtnik za svoje obveznosti.

6.) Obrtništvo ostro protestira proti odtegovanju izplačil na račun neporavnanih davkov. Vpoštevaj naj, da preživlja obrtništvo hudo krizo, kateri je v dokajšnji meri kriva državna uprava sama. Istotako se odločno izjavlja proti odtegovanju prispevkov za delavsko zavarovanje.

Obrtnik se zaveda, da je državljan in rad plačuje znosne davke, obsoja pa najodločneje, da jih državna uprava izterjuje na tako eksekutiven način.

7.) Obrtništvo odločno protestira proti oddaji državnih dobav raznim zavodom in nabavljalnim zadrugam, ki so po svojih pravilih in zakonu o nabavljalnih zadrugah upravičene izvrševati dela le za svoje člane.

Obrtništvo upravičeno pričakuje od državne uprave uvaževanje teh najprimivnejših zahtev.»

Kriza v čevljarški obrti.

V zadnjem času se je v javnosti mnogo razpravljalo o stanju čevljarškega obrta in trgovine. Objavljale so se tudi statistike o uvozu čevljev iz inozemstva ter se je ugotavljalo, da je uvozna carina na čevlje previsoka.

Ker podatki, ki so prišli v javnost, niso točni, ne odgovarjajo dejanskemu stanju in bi mogli o krizi v čevljarški obrti ustvariti povsem drugo sliko, kakor je v resnici, je potrebno, da ponovno spregovorimo o krizi v tej obrtni stroki.

Zveza trgovcev v Hrvatski in Slavoniji, sekcija trgovcev s čevlji v Zagrebu, je objavila statistiko, po kateri se je v letu 1927. uvozilo v našo državo za 396.823 kg čevljev v vrednosti 82.097.600 Din, kar predstavlja 610.000 parov.

Zveza trgovcev navaja dalje, da je po izjavah uradnih obrtniških organizacij v državi 200.000 čevljarjev. Ti podatki pa niso točni, ker se ceni število vseh obrtnikov v državi na 200.000. Kolikor pa je mogoče ugotoviti, pa je izmed teh 200.000 obrtnikov le okrog 14.000 čevljarških mojstrov. To število pa povsem preobrne sliko, ki se je pokazala v javnosti, češ, da uvoz čevljev ne povzroča krize v čevljarstvu. Če bi bilo v državi res 200.000 čevljarjev, potem bi bil pač vsak čevljar oškodovan radi uvoza letno za tri pare čevljev. Ker pa je čevljarjev le 14.000 in znaša uvoz 610.000 parov, je vsak čevljar oškodovan letno za 43 in pol para. Objavljeni statistični podatki so torej popolnoma napačni.

Če preračunamo v dinarje, je vsak čevljar v državi oškodovan z uvozom za 5864 Din letno.

Dokajšen vzrok krize v čevljarški obrti je torej baš neomejen uvoz čevljarških izdelkov.

Konzum čevljev znaša v naši državi po statistiki Zveze trgovcev 3.860.000 parov čevljev. Na uvoz odpade 610.000 parov, na domačo čevljarstvo industrijo 750.000 parov, na čevljarje pa bi odpadlo potemtakem 2.500.000 parov.

Dejansko pa pri številu 14.000 čevljarških mojstrov odpade pri 250 delovnih dneh in pri dnevni produkciji pol para na čevljarje le 1.750.000 parov. Manjka torej 750.000 parov. Tudi ti podatki ne odgovarjajo dejanskemu stanju in nastane v statističnem pogledu vprašanje, na koga odpade manjkajočih 750.000 parov.

Za znižanje uvozne carine se agitira tudi s tem, da je tri četrtine prebivalstva bosega. Ta argumentacija je popolnoma jalova. Če je konzum čevljev v državi letno le 3.860.000 parov čevljev, ni še s tem rečeno, da moramo za tri četrtine »bosega«

prebivalstva čevlje uvažati, zlasti ko sta domača čevljarka industrija in domači obrt nezaposlena.

Ze čevljarški obrt sam lahko pri 43 in pol parih, za katere je vsak čevljar letno oškodovan zaradi uvoza, dvigne domačo produkcijo za 609.000 parov. Vpoštevati pa moramo tudi, da vlada v čevljarškem obrtu velika brezposelnost. Če torej potreba po čevljih v naši državi ni krita, zaposlite domači obrt in industrijo! Kar se pa tiče treh četrtin »bosega« prebivalstva, to boso prebivalstvo tudi z uvozom ne bo obuto, ker opank še ne uvažamo. Prebivalstvo skoraj vseh južnih pokrajin uporablja kot obuvale opanke in torej številna prebivalstva v državi ne moremo vzeti kot merilo za potrebo uvoza.

Čudno pa je tudi, kako more kdo z ozirom na narodno gospodarstvo tako krčevito zagovarjati uvoz, posebno, ko nudita domača industrija in obrt kvalitativno ne le enako, temveč tudi boljše izdelke. Če visoka carina draži čevlje, naj se uporabljajo domači izdelki in naj se na uvoz usnja ne nalagajo uvozne carine. Saj bo cena čevljev padla sama po sebi, če bo trgovina ustvarila med domačimi producenti zdravo konkurenco.

S stališča zaščite domače produkcije je potrebno, da se uvozna carina ne le ne zniža, marveč da se uvoz tudi kontingentira. Ni potrebno niti glede na konzum niti glede na cene, da bi favorizirali uvoz v škodo domačemu obrtu in domači industriji. Naloga državne uprave je, da z dobro trgovinsko politiko podpira domačo delavnost in tudi 14.000 čevljarjev je vredno, da se jih uvažuje, saj zaposlujejo na tisoče delavstva in vzgajajo naraščaj.

Žalostno pa je, da se interesi inozemske industrije predpostavljajo interesom domače produkcije.

I. Kaiser.

Obrtna vajenska razstava v Celju.

Slovensko obrtno društvo v Celju je priredilo za letošnje binkošne praznike, v dnevih 27. in 28. maja, veliko vajensko razstavo. Zelja prireditelj je bila, da bi se ob tej priliki zbrali v Celju vajenci razstavljalci iz vse Slovenije. Zal, da ta vzorni namen ni našel pričakovanega odziva v širni naši domovini, a kljub temu smo opazili velik interes vajencev in mojstrov iz bližnje okolice, osobito iz mariborske oblasti. Prav lep je bil odziv tudi iz Trbovelj.

V nedeljo ob 9. uri dopoldne je bila slavnostna otvoritev, katere so se udeležili zastopniki oblasti in raznih korporacij. Predsednik Slovenskega obrtnega društva v Celju, g. Ivan Rebeck, je v lepem, navduševalnem in globoko zasnovanem govoru obrazložil pomen in namen razstave, katere naj kaže javnosti lep napredek našega obrtnega naraščaja. V obrtniškem delovanju osiveli starosta obrtnikov je v markantnih in odločnih besedah predložil, da se merodajni faktorji in državni krmilarji veliko premalo zavedajo važnosti napredka in izpopolnitve slovenskega obrta in njegovega naraščaja. Uverjeni smo, da bo marsikateri mladi razstavljalet pomnil ta dan in si hranil svete besede izkušenega mojstra v vseh iznešenih smernicah do končne izpopolnitve.

Okrajni glavar g. Hubad je v zastopstvu velikega župana pozdravil razstavni odbor in se mu zahvalil za njegovo požrtvovalno in temeljito delo. Dva vajenca in neka vajenka so se v lepih nagovorih in deklamaciji zahvalili mojstrom in učitelstvu obrtne nadaljevalne šole za naklonjenost in ljubezen, ki se izražata v tej razstavi.

Govorili so še: g. Lečnik v zastopstvu mestnega župana, narodni poslanec g. Hodžar, zastopnik oblastnega odbora g. Bukovnik, g. Miloš Hohnjec za Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, g. Kopač za Delavsko zbornico v Ljubljani, g. Josip Rebek za Zvezo obrtnih zadrug v Ljubljani in g. Klubička za Splošno zvezo obrtnih zadrug v Mariboru. V zastopstvu Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani pa so se udeležili razstave še gg. Karel Vidmar in Fran Iglič. Obrtniško društvo v Ljubljani je zastopal g. Ivan Košak. G. Ivan Rebek je predlagal udanostno brzovavko Nj. Vel. kralju in otvoril razstavo.

Vseh vajencev razstavljalcev je bilo 250 in so razstavili nad 300 predmetov. V prav lepem številu so se odzvali vajenci mizarske in kovinske stroke ter zlatarji in šivilje.

Poset razstave je bil velik in vsi posetniki so se izražali jako laskavo o njenem aranžmaju ter niso mogli prehvaliti razstavljenih predmetov. Pa saj je tudi ocena izpadla nad vse pohvalno. Izvrstno ocenjenih je bilo 111 vajencev, 83 pohvalno in 56 dovoljno.

Popoldne je bil v Celjskem domu banket, kjer so se ob lepem razpoloženju vrstili nagovori in čestitke nad lepo uspešno prireditvijo. Predsednik g. Ivan Rebek iz Celja je v svojem govoru poudarjal splošni položaj obrtništva in njega bodoče naloge, g. I. Bizjak, vodja obrtne nadaljevalne šole v Celju, je govoril o šolstvu in stikih med učiteljstvom in mojstri, g. Andro Posavec kot zastopnik Mestne hranilnice v Celju je zagotovil, da bo ta odlični zavod posvečal vedno pažnjo našemu obrtniku in njega naraščanju. Ceneni obrtniški krediti naj pa pomorejo dvigniti tudi gmotno naše obrtništvo iz sedanjega težkega in brezupnega stanja. Uverjeni smo, da se bo g. Posavec resno zavzel v tej smeri, za kar mu bo osobito celjsko obrtništvo iz srca hvaležno.

G. Josip Rebek je čestital društvu k 35letnemu jubileju. Govorili so še gg.: Miloš Rozin iz Trbovelj, g. Fran Iglič iz Ljubljane za Obrtniško društvo in končno g. Žabkar o obrtniških organizacijah in zaslugah onih ljudi, ki se žrtvujejo organizacijskemu delu.

V ponedeljek popoldne je bil v Gozdni restavraciji zabaven sestanek, na katerem so se razdelile vajencem diplome in nagrade. Za nagrade je bilo določenih 6000 Din. Med nagradami je bilo deset prvih nagrad po 100 Din, katere so prejeli po strokah 1 mizar, 1 kipar, 1 krojač, 1 šivilja, 1 čevljar, 1 ključavničar, 1 kovač, 1 klepar in 2 zlatarja. Pred razdelitvijo je nagovoril vajence g. Ivan Rebek, ki jih je vzpodbujal k vztrajnemu nadaljnjemu delu in izobrazbi. Šolski vodja g. Bizjak je v široko zasnovanem govoru predložil vajencem pomen razstave in jih pozval, da shranijo diplome kot svetinje za spomin na lepe dneve. Ganljiv je bil trenutek, ko so vsi vajenci in vajenke vstali in skupno zaklicali mojstrom in učiteljstvu «Hvala lepa!».

Minili so razstavnici dnevi v Celju, ki bodo ostali v lepem spominu prirediteljem, razstavljalcem in posetnikom. Občinstvo je znalo ceniti veliki vzgojni pomen vajeniške razstave, ki jo je posetilo v res odličnem številu. Prirediteljem razstave ključemo: Le tako naprej po začrtani poti, ki edina vodi k plodonosnemu smotru gospodarske osamosvojitve in napredka!

Narodni poslanci ščitijo šušmarstvo v šiviljskem obrtu.

V zadnjem času so organi finančne kontrole pregledovali obrtne liste radi doplačila za prijavo obrta po novem taksnem zakonu, ki je stopil v veljavo v letu 1923. Pri tem so seveda naleteli na take, ki izvršujejo obrt, a nimajo obrtnega lista. Posamezne primere so organi finančne kontrole naznanili baje tudi okrajnim glavarstvom. Pred nedolгим časom pa se je neki politični dnevnik pod zaglavljem «Kaj je z obrtnimi listi» obregnil, češ, kaj je treba šiviljam, raznim mlinom in za domač obrt obrtnega lista. Poslanski klub dotične politične stranke je v finančnem ministru celo interveniral zato, da se zlasti kmečka dekleta šivilje puste v miru, ravno tako domači mlini in domač obrt.

Krojaški obrt ne tvorijo danes samo krojači, temveč tudi šivilje, za katere veljajo istotako obrtni predpisi kakor za druge obrtnike. Obrtna oblastva izdajajo obrtne liste šiviljam in ta obrtna stroka spada med rokodelske obrte. Skoraj v vsaki vasi je že šivilja, ki ima obrtni list in ki ima nad

seboj, žal, tudi nebroj šušmaric, ki delajo brez obrtnih listov. Zakaj torej dvojna mera? Če veljajo za eno šiviljo obrtni predpisi, naj veljajo potem tudi za kmečka dekleta, ki se bavijo s šivanjem.

Poslancem, ki so intervenirali pri finančnem ministru, najbrže še ni znano, da so šivilje tudi že stanovsko organizirane in včlanjene v zadrugah v Ljubljani, v radovljiškem, litijem in laškem okraju ter Novem mestu. Tudi šiviljski obrt je napredoval in imajo šivilje v posameznih zadrugah že svoje odseke. Slovenski poslanci v Beogradu pa intervenirajo, da šiviljam ni treba obrtnih listov! Res, lepa skrb narodnih zastopnikov za napredek ženskih obrtov!

Kmečka dekleta, ki se bavijo s šivanjem ženskih oblek, neupravičeno posegajo v šiviljski obrt in odjedajo kruh onim legalnim obrtnicam, ki za svoj obrt plačujejo davke.

Narodni zastopniki naj se zavzamejo za to, da tudi iz šiviljskega obrta iztrebijo mnogobrojne šušmarice, ker bodo s tem le pomagali eni izmed obrtnih strok do razvoja, škodovali pa s tem tudi kmečkim dekletom ne bodo.

Isto je tudi z domačimi mlini. Vsako opravilo, ki je trajno in ki se opravlja z namenom zaslužka, je opravilo v zmislu obrtnega reda.

Radovedni smo, kaj bo rekla k temu Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani, ki ima gotovo ožje stike s poslanskim klubom in s poslanci, ki so iznesli tako famozno intervencijo v škodo obrta!

Poročilo o občnem zboru Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.

Tajniško poročilo.

Po slavnostnih dneh — po prazniku dela, ki ga je obhajala zveza pred kratkim, smo se zopet zbrali iz vseh krajev naše ožje domovine, da pregledamo delo v minulemu letu, in ta pregled s pridom uporabimo v letošnjem letu. Vsaka organizacija stremi za napredkom in če budno zasleduje potek svojega dela, mora doseči uspehe.

Na današnjem občnem zboru pa ni le dolžnost zveze, da poda pregled o storjenem delu, ni naša edina dolžnost, da kritiziramo nedostatke, — večja in višja je naša naloga.

Obrtnik ima pred seboj temno bodočnost. Ko bi mogel gojiti vsaj upe, ko bi videl vsaj znake, ki bi mu oznanjevali, da bo tega hiranja, počasnega propadanja konec. Nič ni tega, iz leta v leto se vleče kakor strupena kača veriga, nanizana z davki, dokladi, šušmarstvom, korupcijo pri državnih dobavah, pomanjkanjem zaslužka, neurejeno zakonodajo itd.

Hiramo, a vendar imamo še toliko moči, da branimo ne le svoje lastne eksistence, marveč, da branimo narodno gospodarstvo, ki ga tvorijo naš obrtnik, trgovec, industrijec in kmet.

Ojačiti bomo morali naše organizacije, prilagoditi program celokupnega obrtniškega gibanja položaju in času.

Stremeč za tem ciljem, pa poletimo v duhu tja nazaj v minulo leto, premostimo organizacijo in borbo in na tej podlagi bomo ustvarili smer našemu bodočemu delu.

Visoki zbor.

Zdi se mi, da smo počeli leto 1927. kakor jetnik, ki pričakuje svobodo. Omotani v težko gospodarsko krizo, smo z velikimi upi zrlili na to leto, kot bi prehodili dolgo puščavo in stali pred obljubljenim deželo. Če prav odkrito priznamo, smo vsi stavili vse nade edino le v politični položaj, češ, pa bo prišla vlada, ki bo podprla tudi naš obrt. Vlade so se sicer menjale, danes pa, ko gledamo nazaj, vidimo, da so bile naše nade prazne in da se naši upi niso uresničili.

Le en steber je ostal neomajan, zvest obrtniški stvari. Ta steber so bile naše zadrug, naša društva in zveze.

Oglejmo si nekoliko delo zveze v statističnem, gospodarskem, upravnem in kulturnem oziru.

I. Statistika.

Zveza je štela koncem minulega leta 49 zadrug za svoje članice.

Izmed teh je bilo: 38 strokovnih zadrug, 11 kolektivnih zadrug.

Pristopile so nanovo kot članice: Strokovna zadruga oblačilnih strok v Trbovljah in Skupna rokodelska zadruga v Gorenji vasi nad Škofjo Loko.

Celokupno šteje ljubljanska oblast: 79 zadrug. Od teh je: 26 kolektivnih zadrug, 53 strokovnih zadrug.

Po delokrogu je: 41 krajevnih in za sodne okraje, 11 pokrajinskih, 9 oblastnih in 18 srezkih zadrug.

Nanovo se je ustanovila v tem letu: Skupna rokodelska zadruga v Gorenji vasi nad Škofjo Loko, v snovanju pa so bile Kovinarska zadruga za okraj Novo mesto s sedežem v Novem mestu, ki je že ustanovljena, in Zadruga mesarjev za ljubljansko okolico in sodni okraj Višnjo goro, katere predpriprave se bližajo koncu.

II. Intervencije.

Zveza je izvedla v minulemu letu več intervencij in podala mnogo izjav obrtnim oblastvom.

Tako je podala zbornici, odnosno velikemu županu, izjave glede obrtnega značaja voznega ličarstva, glede izdelovanja usnjatega galanterijskega blaga, izdelovanja ženskih oblek, glede izvrševanja elektrotehničnih del po avtoriziranih inženjerjih, glede izdelovanja vencev in šopkov, klanja živine po kmetih, glede izdelovanja keksov, mletja čresla, glede obsega obrtnih pravic med tesarskim obrtom in šumskimi delavci itd.

Glede dispencznih prošenj je podala osem izjav, in sicer: 1 za sodarstvo, 2 za ključavničarstvo, 1 za izdelovanje glasbil, 1 za popravo in uglaševanje glasovirjev, 1 za slaščičarski obrt, 1 za pekovski obrt in 1 za vodovodno inštalacijo.

V reciprocitetnih zadevah je podala dve izjavi.

Zadrugam je podajala, kolikor ji je bilo mogoče, razna pojasnila v obrtnih zadevah. Zvezino tajništvo je podalo nešteto ustnih informacij, tako da so našle zadrug v zvezi vedno oporo v vseh obrtno-zadružnih pa tudi obrtno-pravnih zadevah. Če pa vsem morebiti ni mogla ustreči, pa naj ji tega ne štejejo v zlo. Imela je dobro voljo in storila je, kolikor je imela moči.

III. Organizacija.

Za smotreno vodstvo obrtniškega zadružnega pokreta je treba organizacijskega načrta. Ni vseeno, kako se ustanavljajo zadrug, tudi ni vseeno, kakšne zadrug se ustanavljajo in kakšen je delokrog teh zadrug. Gibanje nekaterih obrtnih strok v zadnjem času je pokazalo, da se je prva poveljna leta organizaciji zadrug posvečalo premalo pažnje. Po številu zadrug je najboljšje organizirana Ljubljana, Gorenjska in Posavje.

Ponajveč je podeželsko obrtništvo včlanjeno v kolektivnih zadrugah. Na kolektivnih zadrugah je mnogo ležeče, da vplivajo na razvoj posameznih obrtnih strok. Zato naj bi kolektivne zadrug posvečale v bodočnosti vso skrb razvoju posameznih, v njih včlanjenih obrtnih strok. Tudi v kolektivnih zadrugah moramo gojiti stanovski ponos. Te zadrug naj bi radi tega sestavljale zlasti strokovne odseke.

V splošnem pa lahko rečemo, da se je v zadnjem letu stanovska zavest našega obrtništva znatno dvignila. Vse akcije, ki jih je pokrenila zveza, so našle mnogo odmeva v vrstah zadrug. Nadvse razveseljivo je dejstvo, da tudi zadrug same podvzemajo akcije zlasti za izobrazbo svojih članov in naraščanja. Prirejajo zborovanja, poučne prikrojevalne, strokovne in knjigovodske tečaje.

To je prava pot do zboljšanja obrtniškega položaja.

Po svojih zastopnikih se je udeležila zveza 22 zadružnih občnih zborov, nadalje občnega zbora Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru, sprejema poljskih gostov, obrtniškega zborovanja v Rogaški Slatini in je izvedla eno revizijo računskih knjig pri neki zadrugi.

IV. Vrhovni obrtniški svet.

Na lanskoletnem občnem zboru se je pooblastilo zvezo, da v svrhu tesnejših stikov stopi v dogovore s svojo posestrino Splošno zvezo obrtnih zadrug v Mariboru. Dne 24. aprila lanskega leta se je vršila v Mariboru konferenca, ki jo je na željo naše zveze sklical Splošna zveza obrtnih zadrug in na kateri se je razpravljalo o vprašanju, kako bi ojačili organizacijo celokupnega slovenskega obrtništva. Našel se je sporazum in na občnem zboru Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru, ki se je vršil naslednji dan, se je sklenilo, da se ustanovi nova organizacija, ki bi spajala vse

zveze v eno celoto, s čimer bi se obrtniško gibanje enotno razvijalo in ki bi dovedla do enotnega nastopa vsega slovenskega obrtništva.

Meseca avgusta lanskega leta se je res ustanovil vrhovni obrtniški svet, v katerem so včlanjene: Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani, Splošna zveza obrtnih zadrug v Mariboru, Zveza gostilničarskih zadrug za ljubljansko oblast v Ljubljani in za mariborsko oblast v Mariboru ter Zveza obrtnih društev za Slovenijo v Celju.

Vrhovni obrtniški svet je imel doslej pet sej, na katerih so se pretresale aktualne zadeve. V kratkem bo vrhovni obrtniški svet izdal svoj pravilnik in se javil kot zveza višjega reda, ustanovljena po § 130. obrtnega reda.

V. Državna obrtna banka.

V početku leta 1927. je zveza zastavila vse svoje moči, da pridobi v svojem delokrogu čim več delničarjev Državne obrtne banke. Po hudih borbah se je posrečilo vnesti v zakon o Državni obrtni banki določbo, da se osnuje v Ljubljani podružnica tega obrtniškega denarnega zavoda. Zveza je torej povsem upravičeno pokrenila nabiranje delničarjev, da si s čim večjim številom delničarjev pridobi Slovenija popolno upravičenost do podružnice.

V vsej Sloveniji je podpisalo 413 delničarjev skupaj 7325 delnic. Na ustanovnem občnem zboru banke se je po zaslugi tajnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Ivana Plessa dosel soglasen sklep skupščine, da se podružnica v Ljubljani ustanovi takoj po otvoritvi glavne podružnice v Zagrebu. Toda ta sklep se ni izvedel kljub temu, da glavna podružnica v Zagrebu že od maja lanskega leta posluje, radi česar je pričela zveza borbo za podružnico v Ljubljani. Ker centrala v Beogradu ni pokazala prav nikake volje do ustanovitve podružnice, tudi ni potrdila svoječasno na sestanku delničarjev izvoljenega poslovnega odbora, temveč se je do ustanovitve cenzurnega odbora v Ljubljani obračala le na zvezo. S potrditvijo cenzurnega odbora so prešli posli banke na cenzurni odbor, ki je, kakor poprej zveza, dosledno zahteval v večih predstavkah, da se podružnica takoj otvori.

Končno je pričela banka s kreditiranjem slovenskega obrtništva potom centrale pod že znanimi pogoji.

V lanskem letu iz ljubljanske oblasti ni zaprosil nihče za kredit, pač pa iz mariborske oblasti v skupni vsoti 11.000 Din.

V letošnjem letu je zanimanje za kredite nekoliko narastlo, vendar pa se jasno kaže, da si banka z dosedanjim načinom kreditiranja ne bo pridobila simpatij slovenskega obrtništva.

Težko pa je prizadela malega obrtnika ukinitve kreditov pri Narodni banki. Čim se je ustanovila Državna obrtna banka, je Narodna banka ukinita kredite po 5000 Din. Zveza je intervenirala, da bi banka ukinitve ne izvedla, mnogo se je prizadeval za to zlasti glavni tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Fran Windischer, a banka je kredite vendarle ukinila.

Obrtništvo se nahaja torej, kljub Državni obrtni banki v istotako težkih kreditnih razmerah kakor pred ustanovitvijo te banke.

Zveza bo borbo za ustanovitev podružnice energično nadaljevala, ker hoče uveljaviti enakopravnost slovenskega obrtništva v tem denarnem zavodu, ki bi lahko mnogo pripomogel k gospodarskemu razmahu zlasti malega obrtnika.

VI. Stanovanjski zakon.

Mnogo debate je povzročil v javnosti stanovanjski zakon. Borili sta se dve skupini, za in proti stanovanjski zaščiti. Seveda je bilo na stanovanjskem vprašanju zainteresirano tudi obrtništvo. Obrtnik sicer že nekaj let ne uživa stanovanjske zaščite in zaščite za obratovališča, vendar pa je stanovanjski zakon mnogo zaviral gradnjo novih hiš, pri katerih bi prišle zlasti stavbne stroke do dela in zaslužka.

Z ozirom na to, da obrtnik ni užival nikake zaščite in pa, ker bi ukinitve stanovanjskega zakona pospešila privatno gradbeno akcijo, se je zveza v dveh svojih izjavah izrekla za popolno ukinitve stanovanjske zaščite.

VII. Davki in davščine.

Vsa povojna leta so se borile prečanske pokrajine proti dohodnini in zahtevale izenačenje davkov za vso državo. Končno smo dobili nov

pravni zakon, ki pa ne pomenja nikake olajšave davčnih bremen. Tudi vse akcije proti davku na poslovni promet so ostale brezuspešne. Zveza je glede davkov hotela pokreniti večje akcije. To misel pa je opustila, ker je danes jako težko privabiti velike množice gospodarjev na protestna zborovanja. Slabo obiskana zborovanja pa bi pokazala le brezbržnost davkoplačevalcev, kar bi stvari sami več škodovalo nego koristilo.

Z upostavitvijo samouprav pa smo dobili poleg državnih davkov še oblastne davščine, dasi se je vedno obljubovalo, da se s samoupravami ne bodo nalagali novi davki.

Tako je oblastna skupščina ljubljanske oblasti sklenila uvesti tovarninsko takso za vse v ljubljanski oblasti natovorjeno, oziroma iztovorjeno blago. V proračunu za leto 1928. je uvedla zopet davščine na motorna vozila, obisk lokalov, tšarino na pijačo itd.

Zveza je proti tem davščinam protestirala pri predsedstvu oblastne skupščine. (Dalje prih.)

Iz organizacij.

Proslava 40letnega obstoja Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov itd. v Ljubljani. V soboto, dne 9. t. m. se je vršila ob 8. uri zvečer v salonu gostilne «Pri Mraku» lepa proslava 40letnega obstoja te zadruga. Udeležilo se jo je okrog 40 zadrugnih članov in v jako pohvalnem številu tudi pomočniki. O proslavi sami, ki je pokazala čut skupnosti in prijateljstva, bomo obširneje poročali v prihodnji številki.

Občni zbor Zadruga ključavničarjev v Ljubljani. Dne 25. februarja t. l. se je vršil v posvetovalnici Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani redni letni občni zbor. Udeležilo se ga je 26 zadrugnih članov; za obrtno oblast magistratni tajnik g. Fran Čehun, za Zvezo obrtnih zadrug pa zvezni načelnik g. Josip Rebek. Zadrugni načelnik g. Ivan Breskvar je v svojem načelstvenem poročilu poročal, da praznuje letos zadruga 20letnico svojega obstoja. V tem času se je uredilo vprašanje ključavničarskega naraščanja, ki uživa danes času primerno izobrazbo tako, da bo lahko izpolnil vse pogoje, ki se zahtevajo od dobrega mojstra. Orisal je nadalje težak položaj ključavničarja, ki se mora boriti proti šušmarstvu. Zadruga je razširila svoj delokrog na ves sodni okraj ljubljanski in je pridobila s tem 20 novih članov. Vsako drugo nedeljo v mesecu se vrše v zadrugni pisarni članski sestanki, kjer se tudi sprejemajo in oproščajo vajenci. Spominjal se je nato povodom 20letnega obstoja zadruga prednikov gg. Pusta, Rebeka, Rebolja in Martinčiča, ki so z veliko požrtvovalnostjo vodili zadrugo. — Iz tajniškega poročila posnemamo, da šteje zadruga 50 članov, in sicer 30 iz mesta Ljubljane, 20 pa iz sodne okolice ljubljanske. Vajencev je vpisanih 163. Nanovo je bilo sprejetih 69, učno dobo je redno dovršilo 33 vajencev. Vajenskim preizkušnjam se je podvrglo 42 kandidatov. Radi nerednega obiskovanja obrtno-nadaljevalne šole je bila učna doba podaljšana trem vajencem, in sicer enemu za en mesec, enemu za pol drug mesec ter enemu za tri mesece. — Zadruga je v zadnji poslovni dobi vložila na Zbornico za trgovino, obrt in industrijo prošnjo za izposlovanje končnoveljavne odločbe glede izdelovanja lovilcev za sneg, kljuk za strešne žlebove in oklepajev za odvodne cevi, podala je nadalje predlog k reformi zakona o državnem računovodstvu itd. — Blagajniško poročilo je podal blagajnik g. M. Ferjan in izkazuje 11.769 Din 08 p dohodkov in 9556 Din 40 p izdatkov. Preglednika računov gg. Martinčič in Kralj sta poročala, da sta našla blagaj-

niške knjige v redu in sta predlagala absolutorij. Občni zbor je predlog soglasno sprejel. Sprejet je bil nato proračun za leto 1928., ki izkazuje 14.312 dinarjev 68 par dohodkov in istotoliko izdatkov. — Pri volitvah načelnikstva je bil soglasno izvoljen za načelnika ponovno g. Fran Breskvar, za podnačelnika pa tudi soglasno g. M. Ferjan. V odbor so bili izvoljeni gg. Rudolf Willmann, Ivan Štrukelj, Alojzij Mekina, Anton Kremžar in Mirko Kosirnik. Za namestnike gg.: Karel Smrajc, Ignacij Irkič in Ivan Ambrož. Za računsko preglednika sta bila ponovno izvoljena gg. Avgust Martinčič in Kralj. Za predsednika preizkuševalne komisije je bil izvoljen načelnik g. Ivan Breskvar, za njegovega namestnika pa g. M. Ferjan. Za delegata v Zvezo obrtnih zadrug sta bila izvoljena gg. Martinčič in Willmann. — G. A. Martinčič je predlagal nato, naj zbere zadruga natančnejše podatke zaposlenih pomočnikov, pri obrtni oblasti pa točnejše podatke glede obrtnih listov. Razvila se je daljša debata, v kateri so se pretresale važne stanovske zadeve, na kar je načelnik zaključil lepo uspelo zborovanje.

Občni zbor Zadruga rokodelskih in dopuščenih obrtov v Železnikih. V nedeljo 3. junija se je vršil v prostorih osnovne šole v Železnikih dobro obiskan občni zbor tamošnje zadruga. Otvoril in vodil ga je zadrugni načelnik g. Jakob Primožič, ki je podal uvodoma kratko načelstveno poročilo. Zadrugni tajnik g. Srebrnjak je poročal nato o delovanju zadruga v minulem letu in blagajniškem stanju. Odboru se je podelil soglasno absolutorij. Soglasno je bil sprejet tudi proračun za leto 1928. Tajnik Zveze obrtnih zadrug g. I. Kaiser je obširno poročal o splošnem obrtniškem položaju, na kar je načelnik g. Primožič zaključil zborovanje.

Najugodnejši nakup

oblačil lastnega izdelka nudi tvrdka

JOS. ROJINA
LJUBLJANA

Razno.

Naznanilo. Kakor vsako leto, tako bom tudi letos priredil specialni zasebni tečaj za čevljarje. Interesente prosim, da se pravočasno prijavijo. Otvoritev tečaja bo 3. julija t. l. — Vodja tečaja Josip Steinman, Ljubljana.

Uredba o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic kakor tudi o delovnem času pomožnega osebja v dotičnih obratovalnicah (podjetjih). Založila knjigarna Tiskovne zadruga v Ljubljani. 1928. Cena s poštnino vred Din 6.50. Na navedeno uredbo, ki je važna za vse trgovske in obrtne ter industrijske obrate, opozarjamo prizadete kroge.

Dolgovi in terjatve naših državljanov na Češkoslovaškem. Češkoslovaška vlada je predlagala naši vladi, da potom sporazuma uredita vprašanje dolgovi in terjatve naših državljanov in pravnih oseb na Češkoslovaškem. V ta namen poziva na inicijativo ministrstva trgovine in industrije Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani vse fizične in pravne osebe v svojem področju, ki so imele pred razpadom avstro-ogrske monarhije kakšne dolgove ali terjatve na Češkoslovaškem, pa do

danes še niso urejene, da jih najkasneje do dne 25. junija t.l. pismeno prijavijo ministrstvu trgovine in industrije, oddetek za notranjo trgovino v Beogradu. Iz vlozene prijave morajo biti razvidni sledeči podatki: 1.) Ime in priimek upnika, odnosno dolžnika in njegovo bivališče, 2.) ime in priimek upnika, odnosno dolžnika na Češkoslovaškem, odnosno njegovo bivališče, 3.) na kakšni podlagi je nastala terjatev ali dolg, 4.) ali se je obrestovala in kako ter 5.) koliko je terjatev ali dolg prvotno znašal, v katerem znesku še obstoja

danes, z do sedaj dospelimi, a še ne plačanimi obrestmi. — Interesenti se opozarjajo, da se točno odzovejo temu pozivu. Ako bi svojih dolgov ali terjatev v določenem roku ne prijavili, bi jih zadelo težke posledice, ker bi se njihovi dolгови in terjatve ne vpoštevali pri sklepanju nameravanega sporazuma.

Za izvoznike v Brazilijo. Brazilski konzulat v Beogradu obvešča, da je vse blagovne pošiljke, namenjene za Brazilijo, opremiti s posebno konzularsko fakturo, brez katere se blago pri uvozu v

Brazilijo vobče ne more niti ocariniti. Konzulat navaja primer, da se je neka pošiljka sliv, ki se je pri carinarnici zadržala do prejema predpisane konzularne fakture, popolnoma pokvarila. Zaradi tega se na gornji predpis opozarjajo vsi izvozniki. Obrazec za fakturo, ki se deloma izpolni od pošiljatelja, deloma od konzulata, dobijo interesenti pri brazilskem konzulatu v Beogradu. Izstava fakture stane obenem z legalizacijo 126 Din. Obrazci faktur so na vpogled tudi v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

L. Mikuš
tvornica dežnikov
Ljubljana
Mesni trg 25
Ustanovljeno 1889.

Skrbno izdelovanje!
Največji izbor!
Najnižje cene!
Preobleke!
Popravila!

Ph. Mr. R. Sušnik
Lekarna pri „Zlatem jelenu“

Moderno urejena lekarna, zaloga vseh domačih in tujih zdravilnih sredstev, mineralnih voda, obvezil, kirurških in toaletnih predmetov. Zdravniške ordinacije se izvršujejo točno po predpisih. Oblastveno koncesijonirana oddaja strupov. Poštne pošiljke obratno.

LJUBLJANA, Marijin trg
Telefon št. 2115.

„SLAVIJA“
Jugoslovanska zavarovalna banka
Ravnateljstvo v Ljubljani

Podružnice: Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Novi Sad, Osijek, Split

Ekspoziture: Maribor, Skopje, Veliki Bečkerek

— **Prevzema zavarovanja vseh vrst** —
Lastne palače v Sarajevu, Ljubljani in Osijeku

Delniška glavica:
Din 50,000.000.—

Skupne reserve: okrog
Din 10,000.000.—

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta

Podružnice in agencije:

Brežice Celje Črnomelj Gorica Kranj Logatec Maribor Metković Novi Sad Novo mesto Prevalje Ptuj Rakek Sarajevo Slovenj-gradec Trst Split

Brzjavni naslov:
BANKA LJUBLJANA
Telefon št.: 2261, 2413, 2502, 2503
in 2504

Priporoča se za vse
bančne posle

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50. (v lastnem poslopiju)

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2458, 2805 in 2806

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Priznana solidne cene!

Vedno zadnje novosti
damskih klobukov
priporoča modni salon
IDA ŠKOF-WANEK naslednici
LJUBLJANA, Pod Trančo št. 2.

Žalni klobuki vedno v zalogi. — Preoblikovanje in popravila se točno in ceno izvršujejo.

AVGUST AGNOLA

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal
in šip. Kompletne opreme za gostilne,
restavracije, hotele, kavarne in bare.

Luksuzni predmeti.
Stavbno in umetno steklarstvo.

Telefon 2478 **LJUBLJANA** Telefon 2478
Dunajska cesta 10

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

DOVOLJUJE POSOJILA NA MENICE IN KREDITE

V TEKOČEM RAČUNU VSEM KREDITA

ZMOŽNIM OSEBAM IN TVRDKAM

Telefon
št. 2016.

USTANOVILJENO LETA 1889.

Poštni ček
10.533.

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedionica)

Ljubljana, Prešernova ulica

Stanje vložnega denarja nad 300 milijonov dinarjev. ★ Stanje vložnega denarja nad 1200 milijonov kron.

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nadoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

OBRTNA BANKA
v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4. **Podružnica: Ljutomer**
Telefon št. 2508 Telefon št. 2508

Račun pri poštini hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno više.